

## Könyvtártörténet dióhéjban

Az 1895-ben a minőségi tanárképzés céljával alapított (ekkor még Pesten, a Csillag utcai épületben működő) Eötvös Collegium magas követelményei teljesítéséhez a kezdetektől színvonalas könyvtárat igyekezett biztosítani. 1910-ben készült el Alpár Ignác tervei alapján a Collegium új épülete a Gellérthegyen, melynek első emeletén egy nagyobb teremben és 9 kisebb szobában helyezték el a könyvtárat tudományszakok szerint (ma is e szakrendet használjuk, természetesen némileg kibővítve) – ezek a terek építészeti, statikailag speciálisan e könyvtár számára készültek.

1950-ben az Eötvös Collegiumot megszüntették. „*A könyvtárat csak a nagy tekintélyű volt collegisták közbelépésével sikerült az Akadémiai Könyvtár fiókjaként megőrizni*” – írta Keresztury Dezső visszaemlékezésében. 1950. október 1-jével a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára egyik osztályává vált, majd 1956 februárjától a frissen alakult Irodalomtudományi Intézet könyvtára lett. Az egyeztetések során kiemelt fontosságú volt, hogy a könyvtár állománya a maga teljességében fennmaradjon (szét nem osztható, egyes részei más intézménynek át nem adhatóak), valamint az, hogy az intézeti kutatókon túl az épületben lakó egyetemisták számára is nyitott legyen. Az időközben újjáalakult Kollégiummal való együttműködés biztosítéka ma is, hogy az intézet mindenkori vezetőinek, kutatóinak többsége is Eötvös kollégista volt egykor.

A könyvtár **felbecsülhetetlen tudománytörténeti értékét** az adja, hogy alapításától a legkiválóbb tudós tanárok (Szekfű Gyula, Ligeti Lajos, Kodály Zoltán, Pais Dezső, Zsirai Miklós, Teleki Pál, Keresztury Dezső...) tanácsai alapján fejlesztették állományát, valamint hogy páratlan magángyűjteményekkel gazdagodott: Eötvös Loránd, a Collegium életre hívója és első kurátora édesapja, **Eötvös József könyveit** adományozta a könyvtárnak (kb. 1500 kötetet az eredeti könyvszekrényekkel együtt). Az idők során (csak néhányat kiemelve) Mednyánszky Dénes, Péterfy Jenő, Gombocz Zoltán, Balogh József, Halász Gábor, Szabó Dezső, Elek Artúr, Cs. Szabó László, Sőtér István, Klaniczay Tibor magánkönyvtára olvadt be részben vagy egészben a könyvtár állományába. Nem lebecsülendő az így bekerült rengeteg **dedikált példány** kultúrtörténeti jelentősége! A világirodalmi anyag gazdagságához a külföldi intézményi kapcsolatok révén kapott könyvajándékok járultak hozzá nagy mértékben – kiemelten a francia kormánytól és a párizsi École Normale Supérieure-től több alkalommal ajándékba kapott nagy értékű könyvek (legalább 10000 kötet); az olasz, német, angol, finn lektorok, oktatók jóvoltából idekerült kötetek. A Collegium tanárai, diákjai, majd az Irodalomtudományi Intézet munkatársai mindig ajándékoztak köteteket a könyvtárnak, az utóbbi években Kerényi Ferenc és József Farkas hagyatékát kaptuk meg, Illés László pedig még életében adta át házikönyvtára jelentős részét. A csaknem 120 éves folyamatos működés során a tervszerű gyarapítás eredményeként pótolhatatlan könyv- és folyóiratsorozatokot gyűjtöttek egybe elődeink (pl. a klasszik-filológia szakban a Bibliotheca Scriptorum Graecorum et Romanorum Teubneriana, vagy a Collection des Universités de France/Association Guillaume Budé).

Komoly elismerés számunkra, hogy a Nobel-díjas **Kertész Imre** és **Krasznahorkai László** is úgy gondolta, hogy ez az a könyvtár, ahol életműve – a külföldön megjelent összes fordítást beleértve – méltó helyen van, s ajándékozta meg vele könyvtárunkat.

Részletesebben: [http://epa.oszk.hu/00000/00021/00386/pdf/MKszle\\_2010-2-05.pdf](http://epa.oszk.hu/00000/00021/00386/pdf/MKszle_2010-2-05.pdf)